

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x
e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/3944/2017
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/1398/2016

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 26. 7. 2016 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti EvPe GROUP s.r.o., IČO 27581934, se sídlem Štoky 57, 582 53 Štoky, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Hradci Králové, spisová značka C 35202 (dále jen „Instituce“), vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, o zaplacení částky ve výši 75.000 Kč, takto:

- I. **Instituce, společnost EvPe GROUP s.r.o., IČO 27581934, se sídlem Štoky 57, 582 53 Štoky, je povinna navrhovateli, ■, zaplatit částku ve výši 75.000 Kč (slovy: sedmdesát pět tisíc korun českých), a to ve lhůtě 3 dnů ode dne právní moci tohoto nálezu.**
- II. **Instituce, společnost EvPe GROUP s.r.o., je povinna podle § 17a zákona o finančním arbitrovi zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč (slovy: patnáct tisíc korun českých) na účet Kanceláře finančního arbitra vedený u České národní banky, č. ú. 19-3520001/0710, variabilní symbol platby 13982016, konstantní symbol platby 558, a to do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu.**

O d ů v o d n ě n í :

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se v řízení domáhá vrácení peněžních prostředků, které Instituci uhradil jako vinkulaci půjčky, protože Instituce neučinila ke zprostředkování půjčky pro Navrhovatele žádné kroky a po jejich převzetí přestala s Navrhovatelem komunikovat.

Finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení vycházel z tvrzení Navrhovatele, že začátkem roku 2016 s Institucí jednal s úmyslem získat spotřebitelský úvěr ve výši 1.500.000 Kč, a že podmínky zprostředkování spotřebitelského úvěru sjednal Navrhovatel s Institucí telefonicky, když pracovník Instituce sdělil Navrhovateli, že pro poskytnutí úvěru musí Navrhovatel složit na bankovní účet Instituce vinkulaci ve výši nejdříve 3 % a posléze další 2 % z požadované výše spotřebitelského úvěru.

Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele ve smyslu § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, protože nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí nevystupoval jako

fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy.

Z veřejného seznamu živnostenského rejstříku finanční arbitr zjistil, že Instituce je obchodní společností, která je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „*Provádění staveb, jejich změn a odstraňování*“ s datem vzniku oprávnění dne 13. 9. 2006 na dobu neurčitou. Instituce tedy v době jednání s Navrhovatelem nedisponovala živnostenským oprávněním s předmětem podnikání „*poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru*“, na jehož základě by byla při splnění dalších podmínek v souladu se zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“), oprávněna v době uzavření smluvního vztahu zprostředkovávat nebo poskytovat spotřebitelské úvěry.

Zákon o finančním arbitrovi nevymezuje věřitele a zprostředkovatele spotřebitelského úvěru, definici těchto pojmů je tedy nutné hledat v zákoně č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění účinném do 30. 11. 2016 (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), který definuje v § 3 písm. b) věřitele jako osobu „*nabízející nebo poskytující spotřebitelský úvěr v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.*“ Zprostředkovatel spotřebitelského úvěru je poté vymezen v § 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru jako „*osoba, která není věřitelem a která v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání za odměnu nabízí spotřebiteli možnost uzavřít smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, s věřitelem nebo mu pomáhá tuto smlouvu uzavřít nebo ji jménem věřitele uzavírá.*“

Podle ustanovení § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), platí, že „*[k]do samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.*“ Ustanovení § 420 odst. 2 občanského zákoníku pak dodává, že „*[p]ro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.*“

Občanský zákoník tedy nerozlišuje oprávněného a neoprávněného podnikatele a za podnikatele je považován i ten, kdo podniká bez podnikatelského oprávnění (srov. též výkladové stanovisko č. 22 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 9. 4. 2014 – k pojmu podnikatel podle občanského zákoníku).

Pro kvalifikaci osoby věřitele či zprostředkovatele spotřebitelského úvěru tedy není rozhodné, zda tato osoba je držitelem živnostenského oprávnění, které je označené v příloze č. 2 živnostenského zákona jako „*poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru*“, ani jeho označení jako smluvní strany. Rozhodný je v takovém případě obsah činnosti, kterou věřitel nebo zprostředkovatel ve vztahu ke spotřebiteli vykonával, resp. se zavázal vykonat.

Finanční arbitr zohlednil závazek Instituce spočívající v úplatném zprostředkování příležitosti pro Navrhovatele uzavřít smlouvu o půjčce (tj. její záměr dosáhnout zisku), jakož i skutečnost, že Instituce je či byla účastníkem řízení v dalších řízeních vedených před finančním arbitrem (řízení vedené pod sp. zn. FA/SU/525/2016, FA/SU/1496/2016 a FA/SU/1909/2016), se shodným předmětem sporu, tj. vrácení poplatku za zprostředkování spotřebitelského úvěru. Současně finanční arbitr v průběhu roku 2016 obdržel 16 dotazů, v nichž se spotřebitelé obrátili na finančního arbitra s žádostí o pomoc, neboť, shodně jako Navrhovatel, požádali Instituci o úvěr, uhradili Instituci kauci, resp. první splátku či zajištění úvěru, a následně Instituce přestala komunikovat a úvěr spotřebitelům neposkytla ani nezprostředkovala.

Tyto skutečnosti dokazují soustavnost zprostředkovatelské činnosti Instituce, a proto finanční arbitr uzavírá, že Instituci ve vztahu k Navrhovateli považuje za podnikatele ve smyslu § 420 odst. 1 občanského zákoníku.

Finanční arbitr z předložených podkladů zjistil, že společnost Kelio s.r.o., IČO 29366607, se sídlem Maničky 43/12, 616 00 Brno (dále jen „společnost Kelio s.r.o.“), která spravuje internetové stránky www.pohotovepenize.cz (dále jen „Internetová stránka Instituce“), na nichž Navrhovatel požádal o předmětnou půjčku, tuto činnost vykonává právě pro Instituci.

Internetová stránka Instituce je zaměřena na poskytování půjčky bez ručení, když v levé části úvodní stránky se nachází formulář s žádostí o poskytnutí půjčky, ve kterém pod nadpisem „CHCI SI PŮJČIT“ zájemce o půjčku vyplní jméno, příjmení, e-mail, okres, telefonní číslo, výši požadované půjčky, možnosti ručení a následně potvrdí souhlas se zpracováním osobních údajů.

Nabídka půjčky na Internetové stránce Instituce je současně zaměřena na spotřebitele, když je možné půjčku získat „na směnku i občanský průkaz“ a není zde možnost ani požadavek Instituce na zadání identifikačního čísla právnické osoby. Z této skutečnosti finanční arbitr vyvozuje, že nabídka Instituce je určena spotřebitelům.

Instituce tak prostřednictvím Internetové stránky Instituce vystupuje jako poskytovatel půjček, když současně zájemce o půjčku informuje o podmínkách poskytnutí půjčky, předběžné úrokové sazbě a roční procentní sazbě nákladů. Z obsahu Internetové stránky Instituce rovněž vyplývá, že činnost spočívající v poskytování půjček spotřebitelům vykonává Instituce záměrně a soustavně.

S přihlédnutím k výše uvedenému, a jelikož finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení nezjistil žádné další skutečnosti, které by zpochybnil, že Instituce v posuzovaném případě vystupuje v postavení zprostředkovatele při zprostředkování spotřebitelského úvěru, považuje finanční arbitr Instituci za instituci ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi, která je současně pasivně legitimovaná ve sporu s Navrhovatelem.

Instituce jednala s Navrhovatelem za účelem zprostředkovat mu možnost uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru za účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru, a založila tím právní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí, který lze považovat za uzavření dohody o zprostředkování spotřebitelského úvěru (dále jen „Dohoda o zprostředkování úvěru“), když takové jednání není ve smyslu ustanovení § 2 zákona o spotřebitelském úvěru vyloučeno z jeho působnosti.

Finanční arbitr konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem při zprostředkování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 a 3 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že „na internetových stránkách www.pohotovepenize.cz jsem si našel nabídku na finanční úvěr.“ Navrhovatel dále tvrdí, že následně vyplnil „formulář a společnost mě kontaktovala SMS zprávou, že žádost byla přijata a zpracovává se. Další SMS zprávou mi bylo sděleno, že úvěr je schválen a tel. číslo ■ na které mám zavolat pro bližší informace.“

Navrhovatel tvrdí, že na uvedené číslo, ze kterého také přišla SMS zpráva, zavolal, a pracovník Instituce (dále jen „Pracovník Instituce“) mu sdělil, že má „složit na účet ■ 3 % vinkulaci.“ Navrhovatel tvrdí, že částku požadovanou Institucí na Účet Instituce složil. Navrhovatel dále tvrdí, že potom, co Instituci na její účet složil požadované peněžní prostředky, čekal na reakci Instituce,

ale „delší dobu se nic nedělo“, a proto Instituci kontaktoval telefonicky. Pracovník Instituce v rámci telefonního hovoru Navrhovatelé „sdělil, že na tak velkou částku t.j. 1500000,- je vinkulace 5 % a že musím znova složit hotovost v ■.“ Navrhovatel tvrdí, že zbývající požadovanou částku složil na Účet Instituce, když následně se mu při opakovaných pokusech již nepodařilo Instituci kontaktovat.

5 Podklady předložené Institucí a tvrzení Instituce

Instituce se k návrhu Navrhovatele nevyjádřila ani nepředložila žádné podklady. V samostatném řízení ji za nesoučinnost, když nereagovala ani na opakované výzvy k vyjádření a předložení podkladů, finanční arbitr uložil pořádkovou pokutu podle § 23 zákona o finančním arbitrovi.

6 Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Vzhledem k tomu, že Instituce se k návrhu na zahájení řízení nevyjádřila, nepředložila podklady ani jinak s finančním arbitrem nekomunikovala, nebylo možné se o smírné řešení sporu v řízení před finančním arbitrem ani pokusit.

7 Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů, Ústavního soudu nebo Soudního dvora Evropské unie. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, a aby rozhodnutí finančního arbitra soud jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je nárok Navrhovatele na vrácení částky 75.000 Kč, kterou Instituci uhradil za zprostředkování půjčky, protože Instituce žádné kroky ke zprostředkování půjčky pro Navrhovatele neučinila.

7.1 *Skutková zjištění*

Finanční arbitr proti Instituci vedle tohoto řízení zahájil na návrh navrhovatelů odlišných od Navrhovatele celkem 3 řízení (sp. zn. FA/SU/525/2016, FA/SU/1496/2016 a FA/SU/1909/2016), když v řízení vedeném pod sp. zn. FA/SU/525/2016 již vydal náleze, ve kterém uložil Instituci povinnost vrátit částku představující poplatek za zprostředkování půjčky. V žádném z vedených řízení se Instituce do dne vydání tohoto nálezu nevyjádřila ani nepředložila finančnímu arbitrovi požadované podklady.

Finanční arbitr má k dispozici pouze tvrzení a podklady předložené Navrhovatelem. Finanční arbitr současně považuje podklady shromážděné v tomto řízení a v ostatních řízeních vedených s Institucí, jak je uvedeno shora, za dostačující pro vydání tohoto rozhodnutí ve věci.

Finanční arbitr z Vyjádření společnosti Kelio s.r.o. zjistil, že společnost Kelio s.r.o. spravuje Internetovou stránku Instituce právě pro Instituci.

Finanční arbitr má dále z SMS potvrzení, podle kterého „[v]azeny kliente, Vase zadost o půjčku byla kladne vyrizena. Pro ziskani podrobnych informaci nas kontaktujte na tel. ■■■ Prejeme Vam uspesny den“ a dále z SMS pokynu, ve kterém jsou uvedeny platební údaje s odkazem na Účet Instituce, jakož i tvrzení Navrhovatele, za prokázané, že Navrhovatel na Internetové stránce Instituce vyplnil formulář s žádostí o poskytnutí peněžních prostředků.

Jak již finanční arbitr shrnul výše, stejný postup, tj. vyplnění formuláře spotřebitelem, následná úhrada finančních prostředků a neposkytnutí finančních prostředků Institucí, uplatnila Instituce i u ostatních spotřebitelů, kteří se následně obrátili na finančního arbitra. Finanční arbitr má proto za prokázané, že i v tomto případě Instituce po vyplnění formuláře na Internetových stránkách Instituce požadovala po Navrhovateli uhrazení finančních prostředků předem, tj. stejně jako u ostatních spotřebitelů.

Finanční arbitr z Pokladních dokladů zjistil, že Navrhovatel vložil na Účet Instituce vinkulaci úvěru ve výši 75.000 Kč (dále jen „Vinkulace“). Číslo Účtu Instituce je přitom shodné s číslem účtu Instituce určeným pro platbu zálohy na půjčku v řízení vedeném pod sp. zn. FA/SU/525/2016

7.2 Právní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí

Jelikož mezi Navrhovatelem a Institucí nedošlo k uzavření písemné smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru, finanční arbitr zkoumal obsah právního vztahu mezi Navrhovatelem a Institucí.

Podle § 1732 odst. 1 občanského zákoníku „[p]rávní jednání směřující k uzavření smlouvy je nabídkou, pokud obsahuje podstatné náležitosti smlouvy tak, aby smlouva mohla být uzavřena jeho jednoduchým a nepodmíněným přijetím, a pokud z něho plyne vůle navrhovatele být smlouvou vázán, bude-li nabídka přijata“. Podle § 1740 odst. 1 občanského zákoníku platí, že „[o]soba, které je nabídka určena, nabídku přijme, projeví-li s ní včas vůči navrhovateli souhlas“.

Finanční arbitr má za prokázané, že Navrhovatel vyplnil formulář na Internetových stránkách Instituce, a po obdržení SMS potvrzení s Institucí komunikoval po telefonu, což vyplývá z tvrzení Navrhovatele i SMS potvrzení a SMS pokynu.

S ohledem na časovou posloupnost událostí, tj. vyplnění formuláře, SMS potvrzení, telefonní hovor Navrhovatele a Pracovníka Instituce a následné zaslání SMS pokynu Navrhovateli, je finanční arbitr přesvědčen, že již během telefonního hovoru Navrhovatel a Instituce uzavřeli Dohodu o zprostředkování úvěru.

Vzhledem ke skutečnosti, že Navrhovatel oslovil Instituci, což plyne jak z tvrzení Navrhovatele, tak z následného postupu Instituce zasláním SMS potvrzení, a nikoli naopak, může finanční arbitr bez důvodných pochybností předpokládat, že Navrhovatel oslovil Instituci s poptávkou konkrétní smlouvy o úvěru, resp. jejího zprostředkování. Podle názoru finančního arbitra si lze jen stěží představit, že by Navrhovatel oslovoval úvěrové věřitele, popř. zprostředkovatele, aniž by měl zájem o konkrétní výši finančních prostředků a představu, jak je schopen tyto finanční prostředky splácet. Pokud pak Instituce s Navrhovatelem dále jednala s tím, že SMS potvrzením oznámila Navrhovateli kladné vyřízení jeho žádosti, a následně požadovala uhrazení Vinkulace, je finanční arbitr toho názoru, že elektronickou a následně ústní nabídku Navrhovatele učiněnou po telefonu akceptovala.

Finanční arbitr tak má za prokázané, že Dohodu o zprostředkování úvěru Navrhovatel a Instituce uzavřeli nejpozději okamžikem, kdy Instituce obdržela Vinkulaci od Navrhovatele. Z tohoto

důvodu také finanční arbitr hovoří v tomto nálezu o vztahu mezi Navrhovatelem a Institucí jako o vztahu z Dohody o zprostředkování úvěru.

7.3 Platnost Dohody o zprostředkování úvěru

Finanční arbitr dovozuje, že strany sporu Dohodu o zprostředkování úvěru uzavřely nejpozději v polovině března roku 2016, tj. v okamžiku, kdy Instituce obdržela od Navrhovatele Vinkulaci, tedy za účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru ve znění zákona č. 43/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů a který nabyl účinnosti dne 25. 2. 2013 (dále jen „novela zákona o spotřebitelském zákonu“).

Zákon o spotřebitelském úvěru v původním znění byl přijat v souvislosti s plněním povinnosti České republiky, jako členského státu Evropské unie, transponovat do svého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. 4. 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „Směrnice 2008/48/ES“). Znění zákona o spotřebitelském úvěru před jeho novelou neobsahovalo ustanovení upravující náležitosti smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru ani právo spotřebitele od takové smlouvy odstoupit. Stejně tak neobsahovalo úpravu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo obligatorní náležitosti takové smlouvy podle Směrnice 2008/48/ES. Po analýze dosavadní právní úpravy (jakož i s přihlédnutím k nízké finanční gramotnosti spotřebitelů), dospěl zákonodárce k závěru, že bylo nezbytné posílit ochranu spotřebitele na finančním trhu, a proto se rozhodl upravit i otázky, kterých se Směrnice 2008/48/ES nedotýká. Důvodová zpráva k novele zákona o spotřebitelském úvěru, která podává důvody, které vedly zákonodárce k přijetí takové právní úpravy, uvádí, že v „praxi bylo obvyklé, že nepřiliš poctiví zprostředkovatelé vyžádají od svého klienta nejdříve určitý peněžní obnos, který umožní zájemci dostat se ke spotřebitelskému úvěru. Následně se zprostředkovatel spotřebiteli již neozve a poskytnutí úvěru nesjedná. Spotřebitel se tak ocitá v bludném kruhu, kdy kvůli nedostatku finančních prostředků žádal o spotřebitelský úvěr, nejdříve zaplatil odměnu zprostředkovateli v řádu několika tisíc korun, a následně neměl šanci jakýkoli úvěr získat pro nečinnost zprostředkovatele.“ Důvodová zpráva pak doplňuje, že cílem novely bylo ve vztahu ke zprostředkovatelům spotřebitelských úvěrů především vyčištění trhu od neférových praktik, stejně jako zvýšení důvěry na trhu, dále pak nutnost přimět zprostředkovatele k oslovení potenciálních věřitelů ve lhůtě 14 dní (v opačném případě přijdou odstoupením spotřebitele od smlouvy o zprostředkování o odměnu), jakož i snaha zamezit činnosti nepřiliš poctivých zprostředkovatelů, kteří tak přijdou o jednoduchý příjem sestávající se z inkasa poplatku za zprostředkování, aniž by se snažili nějakého poskytovatele spotřebitelského úvěru vůbec oslovit.

Podle § 17a odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru „[s]mlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, musí být mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem uzavřena písemně a musí obsahovat informaci o právu spotřebitele na odstoupení od této smlouvy podle § 17b. Má-li odměnu zprostředkovatele platit spotřebitel, musí být odměna v této smlouvě dohodnuta.“ Podle odst. 3 téhož paragrafu „[p]okud smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, nebyla uzavřena v souladu s odstavcem 1, je neplatná.“

Novela zákona o spotřebitelském úvěru tedy v § 17a zavedla obligatorní písemnou formu smlouvy a právo spotřebitele odstoupit od smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru bez jakékoliv sankce.

Finanční arbitr posuzoval, zda Dohoda o zprostředkování úvěru byla uzavřena platně s ohledem na požadavky, které na smlouvu, v níž se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, kladou relevantní právní předpisy, tedy občanský zákoník a zvláštní úprava obsažená v zákoně o spotřebitelském úvěru.

Obligatními náležitostmi smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru jsou tedy její písemnost a uvedení informace o právu na odstoupení. S nesplněním těchto podmínek zákon o spotřebitelském úvěru spojuje sankci neplatnosti v souladu s ustanovením § 17a odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru.

Finanční arbitr konstatuje, že Dohoda o zprostředkování úvěru nebyla uzavřena písemně, a rovněž neobsahovala poučení Navrhovatele o jeho právu na odstoupení od smlouvy.

Dohoda o zprostředkování úvěru tedy nesplňuje zákonem stanovené náležitosti smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru, a proto je podle § 17a odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru neplatná.

Zákon o spotřebitelském úvěru však nestanoví, zda se jedná o neplatnost relativní či absolutní. Občanský zákoník preferuje relativní neplatnost před neplatností absolutní. Tato zásada je obsažena v § 574 občanského zákoníku, který je základním výkladovým pravidlem a který stanoví, že „[n]a právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako na neplatné.“ Ve všech případech, ve kterých občanský zákoník jako následek vady právního jednání stanoví neplatnost, se tedy proto jedná o neplatnost relativní. Pouze pokud právní jednání vykazuje znaky obsažené v ustanovení § 588 občanského zákoníku, pak se jedná o neplatnost absolutní, když „[s]oud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přičí dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.“

K absolutní neplatnosti právního jednání je potřeba naplnit zákonné požadavky v souladu s ustanovením § 588 občanského zákoníku, tedy krom rozporu se zákonem musí být kumulativně naplněna podmínka zjevného narušení veřejného pořádku.

Finanční arbitr je přesvědčen, že součástí veřejného pořádku je mimo jiné ochrana skupin osob, které jsou určitým způsobem zranitelné. Mezi takové skupiny osob nepochybně patří spotřebitelé, neboť jejich postavení je obecně ve styku s profesionálním podnikatelem znevýhodněno tím, že do vztahu s podnikatelem vstupují jako neprofesionálové a jsou vůči podnikateli zpravidla hospodářsky a informačně slabší stranou, s menší dostupností právních služeb, nedostatkem profesionálních zkušeností a nemožností stanovovat si smluvní podmínky.

Pokud jde o požadavek zjevného narušení veřejného pořádku, který ustanovení § 588 občanského zákoníku předpokládá, vnímá finanční arbitr důraz na zjevnost jako pravidlo, jaký závěr učinit, jsou-li objektivní pochybnosti o tom, zda určité jednání porušuje veřejný pořádek či nikoli. V případě pochybností, že k narušení veřejného pořádku došlo, by požadavek zjevnosti nebyl naplněn a byla by presumována shoda jednání s veřejným pořádkem.

V posuzovaném případě však právním jednáním smluvních stran došlo k narušení veřejného pořádku tím, že byl porušen § 17a zákona o spotřebitelském úvěru. Porušení této normy veřejného pořádku bylo prokázáno a finanční arbitr proto nemá pochyb o tom, že k narušení veřejného pořádku došlo. Finanční arbitr tak považuje toto narušení veřejného pořádku za zjevné.

Ačkoli zákon o spotřebitelském úvěru výslovně nestanoví, že následkem porušení povinností podle § 17a tohoto zákona je absolutní neplatnost zprostředkovatelské smlouvy, je tento výklad z hlediska ochrany spotřebitele nutný a nasvědčuje tomu i dosavadní legislativní vývoj ochrany spotřebitele a samotné právní úpravy spotřebitelských úvěrů a jejich zprostředkování. Tendenci k zvýšené ochraně spotřebitele svědčí i obligatorní písemná forma zprostředkovatelské smlouvy a její povinné náležitosti.

Finanční arbitr na základě posouzení shromážděných podkladů dovozuje, že Dohoda o zprostředkování úvěru je proto absolutně neplatná ve smyslu § 588 občanského zákoníku, a to

z důvodu absence písemné formy této dohody a absence poučení o právu Navrhovatele na odstoupení od smlouvy v rozporu s ustanovením § 17a zákona o spotřebitelském úvěru.

8 K výrokům nálezu

Finanční arbitr shledal, že Dohoda o zprostředkování úvěru nebyla platně uzavřena, a proto se Instituce přijetím Vinkulace od Navrhovatele na jeho úkor obohatila. Občanský zákoník v § 2991 odst. 1 stanoví, že „[k]do se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.“ Ustanovení § 2993 občanského zákoníku pak specifikuje, že „[p]lnila-li strana, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila.“

Instituce je proto ve smyslu ustanovení § 2991 odst. 1 a § 2993 občanského zákoníku povinna vrátit Navrhovateli to, co jí Navrhovatel plnil na základně neplatného právního jednání, tj. částku ve výši 75.000,- Kč, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto nálezu.

Jelikož finanční arbitr v nálezu Navrhovateli vyhověl, ukládá zároveň Instituci ve výroku II. tohoto nálezu v souladu s ustanovením § 17a zákona o finančním arbitrovi sankci. Toto ustanovení pak zároveň stanoví výši ukládané sankce, která činí 10 % z částky, kterou je Instituce podle nálezu povinna zaplatit Navrhovateli, přičemž pokud je takto vypočtená sankce nižší než 15.000,- Kč, je finanční arbitr povinen uložit sankci právě ve výši 15.000,- Kč. Sankce je příjmem státního rozpočtu a Instituce je povinna ji zaplatit ve lhůtě a způsobem uvedeným ve výroku II. tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 26. 4. 2017

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr